A bihari ev. ref. egyhm esperesi hivatalá-é

1335-1889

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1889. AUGUSZTUS 22. NAPJÁN.

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS
EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1889. — 1047.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1889. AUGUSZTUS 22. NAPJÁN.

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA

BALOG AMBRUS

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1889. — 1047.

A nagyszalontai ev. ref. egyházmegye 1889. augusztus 22-dik napján Nagyszalontán tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Szél Kálmán esperes és *Ercsei Sándor* helyettesitett egyházmegyei gondnok elnöklete alatt

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:	Világi részről:
Böszörményi Károly	Benedek László
Nagy Péter	Sántha István
Balog Ambrus	Dr. Balogh Elek.
Márk Ferencz	
Nagy Imre.	

II. Jegyzők:

Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi-, Sántha István, Borbély László világi részről.

III. Lelkészek:

Bedrich József szemlaki, Böszörményi Lajos n.-szalontai, Bagdi János anti, Bethlendi Sándor tamásdai, Bögös Lajos erdő-gyaraki, Csiha Márton körösszegapátii, Kolumbán Áron kötegyáni, Kozma Zsigmond mezősasi, Pató Károly erdőhegyi, Szücs József feketegyarmathi, Szondi György gyantai, Szondi Géza szentleányfalvai, Sipos Imre belényesi és Ónodi Sándor mezőgyáni lelkészek.

IV. Egyházak világi képviselői:

Bajó János és Balog József N.-Szalontáról, ifj. Böszörményi Károly Sarkadról, Lehelőssy István Komádiból, Kis Gergely Harsányból, Szabó József M.-Sasról, Kenderesi Sándor Tamásdáról és Ladányi Gergely M.-Gyánból.

Elnöklő esperes — buzgó ima után — midőn egyfelől sajnálatát fejezi ki a felett, hogy mindnyájunk által szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunk *Tisza Kálmán* ő nagyméltósága jelen közgyűlésünkön tőle nem függő akadályok miatt, meg nem jelenhetvén, az ő részrehajlatlan, igazsággal teljes és tapintatos elnöki működését ez alkalommal is nélkülözni leszünk kénytelenek: másfelől szivélyes szavakkal üdvözli ugy a világi, mint lelkészi tanácsbirákat, a jegyzőket, a lelkészi kart, az egyházak világi képviselőit, átalában egyházmegyei közgyűlésünk minden törvényes. alkotó tagjait, mindnyájukat összesen és egyenként arra kérvén, hogy a fennálló törvények és törvényes intézkedések tiszteletben tartásán alapuló, — eddig is mindenkor tapasztalt, — részrehajlatlan igazság érzettel, egyházunk javát, boldogulását, s felvirágoztatását szem elől soha nem tévesztő, meleg érdeklődéssel vegyenek részt egyházmegyénk közigazgatási ügyeinek elintézésében.

E szivélyes üdvözletet őszintén viszonzó lelkes „éljenek“ elhangzása után: esperes a közgyűlést megnyitottnak nyilvánitja.

---

51. Egyházmegyei gondnokunk meg nem jelenhetvén: esperes a világi elnöki szék elfoglalására *Ercsei Sándor*, mint hivatalára nézve legidősebb tanácsbirót, kéri fel.

Ercsei Sándor a törvényes felhivásnak engedve, mint helyettesitett egyházmegyei gondnok, — *sokszor tapasztalt ügybuzgóságát és részrehajlatlan tapintatossággal párosult, elnöki érdemeit elismerő és méltányló, lelkes „éljenek“ között* — a társelnöki széket elfoglalja.

52. Az egyházak világi képviselői:

a fent kitett sorrendben, megbizó leveleik alapján igazoltatnak.

53. Tisza István, Fábián László világi tanácsbirák, Csák József ménesgyoroki, Barna Zsigmond sonkolyosi lelkészek az esperesi hivatalhoz küldött jelentéseikben tudatják, hogy tőlük nem függő akadályok miatt e gyűlésen meg nem jelenhetnek.

Sajnos tudomásul vétetik.

54. A tárgysorozat felolvastatván:

helybenhagyatik és tanácskozási sorrendül elfogadtatik.

55. Olvastatott a következő esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásáról:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

A folyó évi törvényszerü egyházlátogatásról szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém beterjeszteni:

N.-Szalontán személyesen, Kötegyánban Ercsei Sándor egyházmegyei tanácsbiró urral, Geszten Tisza István egyházmegyei tanácsbiró urral, Ugrán, N.-Harsányban, B.-Böszörményben, K.-Apátiban, M.-Sason, Komádiban, M.-Homorogon és Szakállon Nagy Imre egyházmegyei tanácsbiró urral együtt teljesitettük a törvényszerü egyházlátogatást. Az erdőgyaraki, árpádi, f.-tóti, tenkei és gyantai egyházakban Nagy Péter és Böszörményi Károly egyházmegyei tanácsbiró urak, a belényesi, b.-ujlaki, sonkolyosi, fenesi, tárkányi, nyégerfalvai és remetei egyházakban Nagy Péter és Benedek László egyházmegyei tanácsbiró urak, a zsadányi, okányi, s.-kereszturi, sarkadi és mezőgyáni egyházakban Balog Ambrus egyházmegyei tanácsbiró és Csiha Márton lelkész urak, az anti, f.-gyarmati, n.-zerindi, tamásdai, baji, bélzerindi, vadászi, ágyai, szintyei és erdőhegyi egyházakban Márk Ferencz és Nagy Imre egyházmegyei tanácsbiró urak, az aradi, sz.-leányfalvai, boros-sebesi és pankotai egyházakban Márk Ferencz egyházmegyei tanácsbiró, a ménesgyoroki egyházban Kocsa Károly lelkész urral, a kisperegi, németperegi és szemlaki egyházakban Fábián László egyházmegyei tanácsbiró urral együttesen végezték azt, fölkérésem folytán.

A tisztelettel idezárt egyházlátogatási jegyzőkönyv nyomán a következő fontosabb és részben hatósági intézkedést igenylő ügyeket van szerencsém kiemelni:

1. Jeles tanitók: Szentandrási Kálmán, komádi leány-, Kis István kötegyáni leány-, Kapéri Károly, Kovács Béla n.-szalontai fiu-, Török Gyula, Sütő Antal, Szabó Gyula, Bakk János n.-szalontai leány-, Bátori István e.-gyaraki, Debreczeni József árpádi, Szabó József n.-zerindi fiu-, Szentjóbi Szabó Kálmán belényesi fiu-, Mikó Márton sarkadi fiu- és Schrötter Dániel sarkadi leánytanitók.

2. Határozott javulást tüntet fel a Szabó Lajos vezetése alatti tenkei leányiskola, a Bakacs Elek vezetése alatti geszti leányiskola, és a Bereczki Sándor vezetése alatti m.-sasi fiuiskola. Javulás utján van, a tetemes mérvü mulasztás daczára, a Kerékgyártó Mihály vezetése alatti b.-ujlaki iskola. és az ugrai leányiskola, mely fokozatosan bontakozik ki, a régi rendszertelen vezetés miatti elhanyagoltságból.

3. Sok kivánni valót hagy fenn, a n.-harsányi leányiskola, miért is egyfelől ideiglenes tanitó Csomor Béla a módszeres tanitásra, és tanitói oklevelének záros határidő alatti megszerzésére utasitandó, — másfelől a presbyterium, — állásából folyólag, a tanitás vezetésének ellenőrzésére kötelezendő.

4. Igen gyenge és alig kielégitő eredményü a Kis Lajos vezetése alatti k.-peregi fiuiskola, — miért is egyfelől nevezett tanitó iskolájának

kijavitására, a tantervszerü és értelemfejlesztő tanitásra, másfelől a k.-peregi presbyterium, mind három iskolájának a hiányzó taneszközökkel leendő ellátására, a tanitás vezetésének ellenőrzésére, és végül a „Tabajdy"-féle alapitványnak szabályszerü kezelésére utasitandó, oly módon, hogy a kikölcsönzött tőkét kellően biztositsa és annak kamatait minden évben pontosan beszedje.

5. Nem elegendő eredményt tüntetett föl a Kovács Endre vezetése alatti f.-gyarmati fiuiskola; és mert nevezett Kovács Endre és tanitótársa Nagy Lajos bánásmódja ellen is emeltetett panasz: ezen tanitókat elnöki jelentésem 8 pontja szerint, a f.-gyarmati presbyterium elnökségével együtt magam elé idéztem, — s az egyházi törvény 256. § a értelmében megintettem és rendreutasitottam, — s ugyanekkor egyfelől Kovács Endre tanitót, a legkomolyabb következményekre utalás mellett felhivtam, hogy iskoláját a tanterv szoros megtartásával, mielőbb javitsa ki, másfelől a presbyteriumot utasitottam a tanitás vezetésének pontos ellenőrzésére.

6. Nem elegendő eredményünek és botrányosan elhanyagoltnak találtam a Papp Károly s.-tanitó vezetése alatti komádii egy és két osztályu fiuiskolát, és mert arról is meggyőződtem, hogy nevezett s.-tanitó képtelen az iskola önálló vezetésére: felhivtam a komádii presbyteriumot, hogy Papp Károly helyett más, kötelességérző és kellő képzettséggel biró egyént alkalmazzon tanitóul, már a jövő iskolai év elejére.

7. Állomásáról lemondott Dabizs Ferencz tamásdai tanitó, miért is a presbyteriumot, ezen tanitóság szabályszerü betöltésére, és az elhanyagolt iskola kijavitására utasitottam.

8. Botrányosan elhanyagoltnak és minden birálaton alól levőnek találtatván a Schladt Henrik vezetése alatti szemlaki iskola: a 118—888, illetőleg 7—889. 5. sz a. elrendelt fegyelmi vizsgálat Schladt Henrik ellenében foganatosittatott és ügye az egyházmegyei bíróság elé terjesztetett.

9. Mivel a szükséges taneszközök még most sincsenek mindenütt meg, és e miatt főként a szám és a földrajz tanitása sok helyütt nem megfelelő, vagy épen elhanyagolt: hivatkozással az e tárgyu 7—886. számu egyházmegyei végzésre, fegyelmi eljárás terhe alatt utasitandók egyfelől a presbyteriumok a szükséges taneszközök, vezérkönyvek haladéktalan beszerzésére, másfelől a tanitók azoknak tantervszerü használására.

10. Örömmel jelentem be, hogy Geszten a templom és torony 1000 frt költséggel diszesen kijavittatott, mely tetemes javitási költséget, fele részben egyházmegyei gondnok Tisza Kálmán ő nagyméltósága, fele részben a geszti egyházközség fedezte."

Tudomásul vétetik.

Esperesnek itt bejelentett intézkedései jóváhagyatnak, inditványai határozati erőre emeltetnek.

Csomor Béla nagyharsányi leánytanitó pedig kötelezetik, hogy tanitói oklevelét 3 év alatt szerezze meg.

56. Olvastatott a következő esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Az egyházmegye utóbbi közgyűlése óta, elnökileg elintézett közérdekü ügyekről, a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

1. 1889. Április 17-én nyégerfalvai tanitóul elválasztott Kondor Imrét, képességi igazolványa és szolgálati bizonyitványa alapján ideiglenesen megerősitettem a nyégerfalvai tanitóságban 171. sz. alatt.

2. Május 3-án Dávid Gyula turkevei volt káplánt, lelkészképességi bizonyitványai és szolgálati bizonylata alapján fölhatalmaztam az okányi egyházban a lelkészi szolgálatok teljesitésére, s.-lelkészi minőségben 192. sz. a.

3. Május 5-én Miklóssy Béla b.-ujvárosi volt s.-lelkészt, lelkészképességi bizonyitványai és szolgálati bizonylata alapján fölhatalmaztam a lelkészi szolgálatok teljesitésére a nagyszalontai ev. ref. egyházban, s.-lelkészi minőségben 194. sz. a.

4. Május 14-én Kálmán Béla m.-sassi s.-lelkészt továbbra is fölhatalmaztam a lelkészi szolgálatok teljesitésére a m.-sassi egyházban 195. szám alatt.

5. Junius 1-én, hivatkozással a 34 - 889. sz. egyházmegyei végzésre, jóváhagytam a sz.-leányfalvai iskola 842 frt 72 kr költségvetéssel beterjesztett tervrajzát és annak mielőbbi foganatositására felhivtam az illető presbyteriumot 229. sz. a.

6. Junius 7-én Holkó József földesi volt s.-lelkészt, lelkészképességi első vizsgai bizonyitványa és szolgálati bizonyitványa alapján, felhatalmaztam a sarkadi egyházban a lelkészi szolgálatok teljesitésére, s.-lelkészi minőségben 235. sz. a.

7. Julius 6-án felhatalmaztam a tárkányi presbyteriumot, hogy a Váczi Károly lemondásával megürült tanitóságot szabályszerüen töltse be, az általam ideiglenesen megerősitett 520 frtra értékelt dijlevél mellett; továbbá hogy a 260 frt fizetés mellett ujonnan szervezett s.-tanitói állomást szintén pályázat utján betölthesse, utasitván a presbyteriumot, hogy ezen általam ideiglenesen megerősitett, módositott tanitói és ujonnan szervezett segédtanitói dijleveleket végleges megerősités végett egyházmegyénk közelebbi közgyűlésére szabályszerü alakban terjeszsze be 267. sz. a.

8. Julius 16-án Szücs József f.-gyarmati lelkész, Szemes Péter gondnok és Balázs Mózes presbyter jelentésében és kihallgatása után Kovács Endre és Nagy Lajos f.-gyarmati tanitókat, mint a kik saját ügyökben birás-kodtak és tanitóhoz nem illő bánásmódot tanusitottak az egyházi törvény 256. §-a értelmében megintettem és rendre utasitottam. Ugyanekkor Kovács Endre tanitót utasitottam, elhanyagolt iskolájának mielőbbi kijavitására, az iskolaszéket pedig felhivtam, hogy minden 8 napban az iskolákat vizsgálja meg, a tanitók működésének ellenőrzése végett 281. sz. a.

9. Julius 9-én ideiglenesen jóváhagytam a tenkei presbyterium azon intézkedését, hogy a 3-ik iskola részére telket vásárolt és arra még ez év folyamán iskolát épiteni akar; utasitván a presbyteriumot a vételi szerződés, az épitési-terv s költségvetésnek az egyházmegye közgyűlése elé leendő beterjesztésére s ugyanezen alkalommal Nagy József eddigi segédtanitót ideiglenes minőségben megerősitettem a jövő tanévre jelen állomásában 282. sz. a.

10. Julius 23-án Vadas Gyula cserméi s.-lelkész-tanitót az 1889—90. iskolai év tartamára is megerősitettem eddigi állomásában 309. sz. a.

11. Augusztus 7-én megnyugtató tudomásul vettem, hogy a „Pesti-Fonciére“ biztositó-társulat 1350 frt kártéritési összeget állapitott meg az anti egyház részére azon kárért, melyet a f. évi Julius 24-ki vihar alkalmával a villám okozott tornyában és templomában 342. sz. a.

12. Augusztus 10-én, oklevele és szolgálati bizonyitványa alapján, ideiglenesen megerősitettem Tóth Lajos budapesti protestáns árvaházi segédtanitót az ujonnan szervezendő ujbokszegi leányegyház tanitóságában addig is, mig ezen állomás dijlevele egyházhatóságilag rendszeresen megerősittetnék 346. sz. a.

13. Augusztus 15-én Szilágyi Sándor s.-lelkészt, ki a hevesnagykunsági egyházmegye több egyházaiban szolgált, bizonyitványai alapján fölhatalmaztam az f.-tóti egyházban a lelkészi és tanitói teendők végezésére, segédlelkészi minőségben 376. sz a.“

Helyben hagyó tudomásul vétetik.

57. Olvastatott a következő esperesi jelentés a konventi rovatos-ivek betöltését illetőleg:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Hogy a magyarországi ev. ref. közalap segélye ne pillanatnyi hatásu, hanem rendeltetésének megfelelően gyökeresen épitő és állandó nyomot hagyó legyen: e végből az egyetemes konvent, a segélyezés eddigi módjának megváltoztatását mondotta ki, elrendelvén 89—1887. sz. végzésében, az önerejökön fennállani nem tudó egyházak és nyomorral küzdő lelkészségek szükségleteinek kimutatását, valamint azt is, hogy ezeknek tőkeképzés utján való fölsegélésére, az egyes egyházak, egyházmegyék és egyházkerületek mennyi tőkét hajlandók átbocsátani 1 és ½% törlesztés és 5% kamatláb mellett 32 évre kölcsönül. — A tiszántuli egyházkerület 125—1888. sz. felhivása folytán, egyházmegyénk 93—888. sz. végzésében, már nyilatkozott e tárgyban, kimutatta az önerejükön fennállani nem tudó egyházak, a nyomorral küzdő lelkészségek és iskolák szükségletét, jelezvén, hogy a közalapi segélyezés módozatául, a Szász Domokos erdélyi püspök inditványát fogadja el, valamint azt is, hogy egyházmegyénk és annak egyházai, — szegénységüknél fogva — nincsenek abban a helyzetben, hogy rendelkezésükre álló tőkét ajánlhatnának fel kölcsönül, a tőkeképzés utján való segélyezésre.

S most, midőn a fentebbi czél foganatositására, az egyetemes konvent 85—1889. sz. végzésében, az általa összeállitott rovatos-íveket kibocsátotta és azokat, a tiszántuli egyházkerület 35—1889. sz. végzésével, betöltés végett egyházmegyénkhez is megküldötte és a rovatos-ivek adatai az érdekelt egyházaktól s lelkészektől hozzám beterjesztettek: ezen rovatos-ivek betöltésére nézve, a következőkben van szerencsém jelentésemet a nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés elé terjeszteni:

Mivel egyházmegyénk 93—1888. sz. végzésében, részletes indokolással mutatta ki a területén levő, nyomorral küzdő egyházak, lelkészek, leányegyházak s illetőleg azok tanitóinak szükségletét, az azok fölsegélésére megkivántató összeget, valamint a fölsegélés sorrendjét is; azon kijelentés mellett, hogy mivel az ujabbi bejelentés szerint S.-Keresztur on és B.-Ujlakon, mind a lelkészi, mind a tanitói fizetés a 600 frt, illetőleg 300 frt minimumot meghaladja és igy a tanitóságnak a lelkészséggel való egyesitése, mindkét helyütt nélkülözhetővé vált; továbbá, hogy Belényes nem épit, hogy Remetén és F.-Tóton a szükségelt kisebb javitásra épitési kölcsön nem adható, egyebekben egyházmegyénk ma is fentartja 93—888. sz. végzését és azt a tiszántuli egyházkerület utján fölterjeszti az egyetemes konventhez; azonban mivel ennek adatai a konvent által kiadott rovatos-ivekbe teljesen be nem illeszthetők, következőleg tölti be a konventi rovatos-iveket:

A) Épitkezésre kér	Tőkét	Évi kamatra
1. Boros-Sebes, lelkészi lak és iskola épitésre . . és elvállal évenként 64 frt 50 krt vagyis 1 és ½ % törlesztést.	4300 frt —	215 frt —
2. Ménes-Gyorok, iskolaépitésből fenmaradt adóssága fedezésére . . . . . és elvállal évenként 5 frt 20 krt, az évi járulék 10%-át.	570 „ —	46 „ 80
3. Szakáll, uj templom épitésre . . . . . és elvállal évenként 18 frtot vagyis az 1 és ½ % törlesztést.	1200 „ —	60 „ —
4. Szentleányfalva, lelkészi lak épitésből fentmaradt adóssága fedezésére . . . . . és elvállal törlesztésül évi 60 frtot.	1190 „ —	17 „ 35
5. Tamásda, templompadlás befejezésére, lelkészi és tanitói lak javitására . . . . . és elvállal évenként 10 frt törlesztést.	320 „ —	9 „ 90
Öt egyház épitkezésre kér tehát tőkét	7760 frt —	349 frt 50

kamatot.

B. II. Lelkészi és tanitói állomások egyesités utján javitandók:

1. Pankotán, hol már 7 esztendő óta ideiglenesen egyesitve van e két állomás a lelkész kezében.
2. Tamásdán.

B. IV. A lelkészi javadalom tőke előlegezés utján javitandó:

	erre kér	Tőkét	Évi kamatra
1.	Fekete-Tóth (fizetése 230 frt) . . . . . és elvállal évenként 45 frtot vagyis 1 és ½% törlesztést.	3000 frt —	150 frt —
2.	Ménes-Gyorok (fizetése 350 frt) . . . . . és elvállal évenként 32 frt 50 krt vagyis a járulék 10%-át	5000 „ —	292 „ 50
3.	Sonkolyos (fizetése 326 frt) . . . . . és elvállal évenként 45 frtot vagyis 1 és ½% törlesztést.	6000 „ —	345 „ —
4.	Szakáll (fizetése 400 frt) . . . . . és elvállal évenként 24 frt vagyis 1 és ½% törlesztést.	1600 „ —	80 „ —
5.	Bél-Zerind (fizetés 430 frt) szükségelne 3400 frt tőkét, de nem kér semmit és nem is vállal semmi törlesztést.		
	Négy lelkészi javadalom fölsegélésére tehát tőkét	15,600 frt —	867 frt 50

kamatot.

A konventi rovatos-ivekbe be nem illeszthető, — de segélyezést feltétlenül szükséglő czimeket pedig, — az eddigi módon terjeszti fel egyházmegyénk közalapi segély nyerés végett!“

Helybenhagyó tudomásul vétetik.

Balog Ambrus főjegyzőt pedig megbizza egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a 93 – 1888. sz. egyházmegyei határozat értelmében a konventi rovatos-ivek megfelelő helyeit töltse be. Az igy betöltött iveket mellékleteivel együtt a főtiszteletü püspöki hivatalhoz mielőbb beküldeni szíveskedjék. Hogy pedig ezt minden késedelem nélkül tehesse: egyházmegyei közgyűlésünk ezen jegyzőkönyvi számot már itt hitelesitettnek nyilvánitja.

58. A szentleányfalvai egyház 1190 frt adósságának törlesztésére 119 frt közalapi segélyt kér.

Ha 32 évi törlesztés mellett czélba vett, közalapi tőkesegélyezést nem nyerne: azon esetben e számban megfogyatkozott, s nagymérvü örökváltsági terhet is emelni kényszerülő egyházat a lelkészlak épitéséből származó adósság törlesztésére 100 frt közalapi segélyre azért ajánlja

egyházmegyei közgyűlésünk, *mert a lelkészlak építésére*, melyből adóssága származott, *már valóban elodázhatatlanul szükség volt.*

59. A ménesgyoroki egyház iskolaépitésre felvett, 800 frtra menő adóssága törlesztésére 400 frt közalapi segélyt kér.

Azon esetben, ha törlesztésre közalapi segélyt nem nyerne: 100 frt közalapi segélyre melegen ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk, *mert az iskola épités tovább halasztható nem volt*, mely épitésnek költségei tulságos teherként nehezednek az a nélkül is szegény és kevés számu — máskülönben áldozatkész, — gyülekezeti hivekre.

60. Csermő leányegyház, hogy fennállhasson, közszükségei fedezésére 100 frt közalapi segélyt kér.

Ugy egyházi, mint magyar nemzeti szempontból fontos hivatást teljesitő leányegyház 100 frt közalapi segélyre buzgón ajánltatik, *mert csakis ezen segélyezés mellett tartható ott fenn a tanitóság*, s igy maga a leánygyülékezet is, melynek tagjai bár valóban szegények, de buzgók és áldozatkészek.

61. A feketetóthi egyház közszükségeinek fedezésére 150 frt közalapi segélyt kér.

Azon esetben, ha lelkészi fizetés javitása czéljából törlesztésre, közalapi tőkesegélyezést nem nyerne: egyházmegyei közgyűlésünk 70 forint közalapi segélyre ajánlja ezen egyházat, melynek kevés számu hivei, szegénységök mellett, elemi csapások folytán is károsodást szenvedtek.

62. A szintyei fiókegyház a tanitói fizetés javitására 100 frt közalapi segélyt kér.

E fontos őrponton keletkezett fiókegyházat 70 frt közalapi segélyre melegen ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk.

63. A pankotai egyház épitkezésekből fenmaradt 1500 frtot tevő adósságának törlesztésére 150 frt közalapi segélyt kér.

Tekintettel e gyülekezet kevés számára, nagymérvü egyházi közterhei mellett is buzgó áldozatkészségére, mit az által bizonyitott be, hogy templomát, iskoláját, s a lelkészlakot rendbehozta és kiépitette: egyházmegyei közgyűlésünk 70 frt közalapi segélyre ajánlja.

64. A sonkolyosi egyház 205 frt 85 krra menő adóssága törlesztésére 100 frt közalapi segélyt kér.

Azon esetben, ha lelkészi fizetés javitása czéljából törlesztésre közalapi tőke segélyezést nem nyerne: egyházmegyei közgyűlésünk 70 frt közalapi segélyre ajánlja, mert ezen egyházközség jó igyekezetü és buzgó hivei, kevés számuk mellett, *valóban szegények*, épen azért gyámolitásra méltók.

65. A jánosfalvai leányegyház 195 frt 03 krra menő adósságának törlesztésére 100 frt közalapi segélyt kér.

A segélyezést igénybe vevők égetőbb szükségeire való tekintetből: egyházmegyei közgyűlésünk ez alkalommal segélyezésre nem ajánlja, mert itt a csekély tanitói fizetés javitására sokkal inkább szükség volna, mint arra, hogy ezen leányegyháznak különben sem sokra rugó évi közszükséglete, vagy abból származott adóssága — a sokkal inkább rászorultak megröviditésével — közalapi segélyből fedeztessék.

66. A nyégerfalvai leányegyház templom és toronyjavitásból származott adóssága törlesztésére 250 frt közalapi segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk 100 frt közalapi segélyre ajánlja, ugy azonban, hogy azt, ha megnyeri, lelkészgyámintézeti adósságának kifizetésére forditsa, mint a mely összeg templom javitásra vétetett és használtatott fel. — Takarékpénztári adósságát pedig önerején minél hamarább igyekezzék letörleszteni, mert egyházmegyei közgyűlésünk nem tartja helyesnek, ha valamely egyház épitési — *annyival kevésbé, ha torony épitési* — szükségleteit rövid lejáratu, szigoru feltételekhez kötött takarékpénztári kölcsönnel fedezi.

67. A tárkányi egyház uj iskolaterem előállitására 300 frt közalapi segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tárkányi egyházközséget közalapi segélyezésre nem ajánlja, mert segélyt kérő ivének 8-ik pontjában — *lehet hogy nem helyes értelmezésből* — csak 12 hold földet tüntet ki tőkevagyonul, holott hitelesen kiállitott leltárában 46 hold szántó, legelő, rét és erdő mutattatik ki, s igy beterjesztett adatai nem felelnek meg a tényleges valóságnak.

Máskülönben pedig meg van győződve egyházmegyei közgyűlésünk a felől, hogy a *tárkányi egyháznak türhető vagyoni állapotban élő hivei* — kellő felvilágositás és

tapintatos lelkészi felbuzditás után — *a szükségelt iskolatermet saját erejükön is képesek felállitani*, a nélkül, hogy az övéknél sokkal égetőbb szükséggel és terhelőbb nyomorral küzdő egyházaktól és belhivatalnokoktól elvonni szándékolt közalapi segélyre rászorulnának.

68. Kócsa Károly pankotai lelkész 100 frt közalapi segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk közalapi segélyre nem ajánlja, mert lelkész-tanitói jövedelme tisztességes, vagyoni helyzete kedvező, *családja magán és feleségén kivül csak egyetlen leánygyermekből áll.*

69. Derekas János feketetóthi lelkész-tanitó 100 forint közalapi segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk 50 frt közalapi segélyre ajánlja, mert *csekély jövedelméből családja fentartásának legnélkülözhetetlenebb szükségeit is alig fedezheti.*

70. Sipos Imre belényesi lelkész 100 frt közalapi segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk 70 frt közalapi segélyre ajánlja, mert jóllehet lelkészi 602 frtra tehető jövedelme, sok másokhoz képest tisztességesnek mondható, de oly városban, mint Belényes, a lelkészhez kötött igények, a társadalmi életben megállható tisztesség sok, oly, szégyen és megaláztatás nélkül el nem hárithatő, kiadást követelnek, melyek egyszerübb községekben könnyen mellőzhetők, vagy elő sem fordulnak.

71. Barna Zsigmond sonkolyosi lelkész 200 frt közalapi segélyt kér.

Azon esetben, ha a sonkolyosi egyházközség lelkészi fizetés javitása czéljából, törlesztésre, közalapi tőkesegélyezést nem nyerne: egyházmegyei közgyűlésünk 100 frt közalapi segélyre melegen ajánlja, mert kérelmezőnek csekély lelkészi fizetését, mi a tisztességes megélhetésre is alig elégséges, még csak elgondolni is fáj azon jóravalóság, kötelességérzet és buzgó odaadással párosult képesség mellett, melyet e lelkész az egyház és iskola ugy anyagi, mint szellemi állapotának felvirágoztatása érdekében tanusitott és megbizonyitott.

72. Olvastatott Balog Ambrus főjegyzőnek következő jelentése és inditványa a missioi ügyekről:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

A 16—1889. számu egyházmegyei végzés értelmében Pató Károly erdőhegyi-, és Tömöri Mihály borossebesi lelkészek missioi számadásaikat kiigazitva beadták.

I. Pató Károly erdőhegyi lelkész 1888. aug. 1-től 1889. május 7-ig kimutat összesen 154 frt 30 kr kiadást.

És pedig 1888-ik év végeig való kiadása	78 frt 20 kr.	
Erre fedezete volt	45 „ — „	mely leütetvén,
Átjött az 1889-ik év terhére	33 frt 20 kr.	
1889-ik május 7-ig való kiadása . . .	76 „ 10 „	
Kiadása összesen	109 frt 30 kr,	azaz egyszázkilencz forint 30 kr.

Számadása most már a kivánalmaknak megfelelvén: azt helybenhagyhatónak, fedezetlen kiadását részére kiutalványozhatónak véleményezem.

II. Tömöri Mihály borossebesi lelkész 1888. aug. 1-től 1889. márcz. 21-ig kimutat összesen 167 frt 50 kr kiadást, azaz egyszázhatvanhét frt 50 krt.

Hitelesitésekkel ezen napló ámbár nincsen ellátva, de mert felszámitásai mérsékeltek: kivételesen jóváhagyhatónak véleményezem.

III. Továbbá inditványozom, hogy mondja ki egyházmegyei közgyűlésünk, miszerint jövőben a missiot teljesitő lelkészek, minden polgári évről a következő év február hó 1-ső napjáig tartoznak beadni az esperesi hivatalhoz

a) jelentéseiket;

b) utazási naplójukat a 98—1888. sz. egyházmegyei végzés értelmében szerkesztve;

c) a bevételt és kiadást részletesen feltüntető számadásaikat, melyeknek az utazási napló hitelesitő okmányaként szolgál.

Ezen iratok átvizsgálás végett adassanak ki egy háromtagu missioi bizottságnak, mely jelentését mindig a tavaszi közgyűlésen teszi meg.“

Pató Károly és Tömöri Mihály missiot teljesitő lelkészeknek egyházmegyei közgyűlésünk jelen számadásaikra vonatkozólag a felmentvényt, — *az utóbbinál kivételesen, tekintettel arra, hogy a szükséges bizonyitó adatok utólagosan beszerezhetők nem voltak* — a maga részéről megadja, s egyszersmind kéri a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlést is, hogy azokat jóváhagyásával terjeszsze fel a főtiszteletü konventhez.

Pató Károlynak pedig a folyó 1889-ik évről 109 frt 30 krra számitott kiadása erejéig a missioi segély utaltatik.

Továbbá ismételten felkéri egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlést, hogy a lippai missio javára eddig ki nem adhatott 150 frt közalapi segélyből — a mint ez már a 16—1889. számu egyházmegyei felterjesztett végzésben kérve volt — az ujbokszegi tanitó javadalmazására 100 frtot kiutalványozni kegyeskedjék.

Egyebekben a jelentés tudomásul vétetik.

Inditványa határozati erőre emeltetvén: a missioi bizottság tagjaiul Balog Ambrus, Márk Ferencz és Nagy Imre tanácsbirák megválasztatnak.

A missiot teljesitő lelkészek pedig utasittatnak, hogy évnegyedes jelentéseiken kivül, minden polgári évről a következő év január hó folyamán, *a bevételt és kiadást részletesen feltüntető, rendszeresen vezetett számadásaikat* — annak adatainak igazolásaul szolgáló hitelesitett utazási naplójukkal együtt — az esperesi hivatalhoz beküldeni el ne mulaszszák, hogy az a missioi bizottsághoz, átvizsgálás és jelentés tétel végett idejében átküldhető legyen.

73. Borossebesi lelkész Tömöri Mihály beterjeszti az ujbokszegi, ujonnan alakult leányegyház tanitói dijlevelét 4 példányban, kérvén annak megerősitését és végső jóváhagyás végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre való felterjesztését.

Az anyaegyház lelkészi és gondnoki pecsétjével megerősitett, hiteles alakban, kellő bélyeggel ellátott dijlevelet egyházmegyei közgyűlésünk — jóllehet a tanitói fizetés minimumát, a 300 frtot, a csak 175 frt 60 krra értékelhető jövedelem nem üti meg — azon reményben, hogy e különböző nemzetiségek között keletkező magyar ref. leányegyház ugy a közalapból, mint a ref. segélyegylettől állandó gyámolitásban fog részesittetni, a maga részéről megerősiti és végső jóváhagyás végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűlésre pártolólag felterjeszteni rendeli.

74. Beterjesztetett az esperes által továbbitott hivatalos pénzekről összeállitott következő számadás:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyűlése óta, a következő hivatalos pénzek továbbittattak általam:

Sorszám	Idő	Okmány-szám		Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1889						
1	április 10	162	1889-ik évi közalapi és missioi segély	1400	—	—	—
2	„ 12	162/á	Ebből a lippai és erdőhegyi missioi segély a n.-szalontai takarékpénztárba tétetett	—	—	300	—
3	„ 14	162/I.	Ménesgyoroki egyháznak közalapi segély	—	—	100	—
4	„ 14	162/II.	Gyoroki lelkésznek missioi segély	—	—	100	—
5	„ 14	162/III.	B.-sebesi lelkésznek „ „	—	—	300	—
6	„ 16	162/IV.	F.-tóti egyháznak közalapi „	—	—	50	—
7	„ 16	162/V.	„ lelkésznek „ „	—	—	50	—
8	„ 17	162/VI.	Szintyei leányegyháznak közalapi segély	—	—	100	—
9	„ 17	162/VII.	Nyégerfalvai leányegyháznak közalapi segély	—	—	100	—
10	„ 17	162/VIII.	Belényesi egyháznak közalapi segély	—	—	50	—
11	„ 18	162/IX.	Tamásdai egyháznak közalapi segély	—	—	50	—
12	„ 24	162/X.	Pankotai egyháznak közal. segély	—	—	50	—
13	„ 24	162/XI.	Cserményi leányegyháznak közalapi segély	—	—	50	—
14	„ 27	162/XII.	Sonkolyosi lelkésznek közalapi segély	—	—	50	—
15	„ 27	162/XIII.	Sonkolyosi egyháznak közalapi segély	—	—	50	—
16	„ 27	181	Egyházmegyei pénztárnok beszállitás végett áttesz	989	69	—	—
17	május 7	181/I.	Főiskolai tápintézet részére	—	—	1	—
18	„ 7	181/II.	Főiskolai kamat és évjáradék	—	—	928	69
19	„ 7	181/III.	Főiskola épitési költség	—	—	60	—
20	jul. 25	315	1889. évi államsegélyül áttétetett	933	85	—	—
21	„ 29	316	Lelkészi gyámintézetnek államsegély	—	—	572	85
22	„ 29	316/I.	M.-gyoroki lelkész-tanitónak államsegély	—	—	50	—
23	„ 29	316/II.	Szakálli lelkész-tanitónak államsegély	—	—	50	—
			Átvitel:	3323	54	3062	54

Sorszám	Idő	Okmány-szám		Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1889		Áthozat	3323	54	3062	54
24	jul. 30	316/III.	Szintyei s. lelkész-tanitónak államsegély	—	—	50	—
25	„ 30	316/IV.	Cserműi s. lelkész-tanitónak államsegély	—	—	50	—
26	aug. 3	316/V.	Sonkolyosi lelkésznek államsegély	—	—	50	—
27	„ 3	316/VI.	Jánosfalvai tanitónak „	—	—	27	—
28	„ 5	316/VII.	Széplaki „ „	—	—	27	—
29	„ 5	316/VIII.	Kisházai „ „	—	—	27	—
30	„ 10	316/IX.	Nyégerfalvai „ „	—	—	30	—
				3323	54	3323	54

N.-Szalontán, 1889. aug. 13.

Szél Kálmán,
ev. ref. esperes.“

A beterjesztett számadás megvizsgálására Bögös Lajos és Bajó János kiküldetvén, irásban jelentik, miszerint az esperesi számadást 1889. év április 10-től augusztus 10-ig terjedő időtartamra megvizsgálták; ugy a bevételeket, mint a kiadásokat a megfelelő okmányokkal összehasonlitották, azt mindenben helyesen vezetettnek s teljesen rendben levőnek találták; ezek alapján a számadásra vonatkozólag a felmentvényt megadhatónak véleményezik.

E jelentés alapján *a felmentvény esperes részére megadatik*; a számadás pedig levéltárba tétetni rendeltetik.

75. Olvastatott a kötegyáni ev. ref. egyház presbyteriumának és egyházközségi közgyűlésének, a kötegyáni egyházi adókulcsra vonatkozó ujabb tervezete, a melyszerint az adó-alapot most már nem hold föld, hanem adó forint képezné akként, hogy: 1. Minden pár fizet párbér czimen 1 frt 70 krt. 2. A földdel birók házadó czimen 30 krt. 3. A földdel nem birók a ház-adóra nézve két osztályba soroztatnak, a jobb házzal birók 50 krt, a roszabb házzal birók 25 krt fizetnének.

A termény-adó állami egyenes adó forint után vettetnék ki, következőleg:

Minden egyháztag, a ki földdel bir, vagy termény-jövedelmet hozó malma van, 30 frt állami adóig fizet 6 liter buzát, 3 liter aljgabonát, 30 frttól 100 frtig bezárólag 5 liter buzát, 2 és ½ liter aljgabonát, 100 frton felül 150 frtig 2 liter buzát és egy liter aljgabonát.

Olvastatott ezzel kapcsolatosan G. Bujdosó József és 41 egyháztag által aláirott és ezen ujabbi adókulcs-tervezet ellen irányuló panaszos kérvényük, melyben kérelmezik, hogy ne három, hanem több osztály vétessék fel, készittessék ujabb adókulcs és pedig a N.-Szalontán alkalmazásban levő adókulcs mintájára.

Olvastatott esperes urnak ez ügyben beterjesztett határozati javaslata, mely a közgyűlés által elfogadtatván, a következő határozat hozatott:

Tekintettel egyfelől a kötegyáni ev. ref. egyház tényleges szükségletére, másfelől az egyháztagok vagyoni helyzetére, mivel ugy a presbyterium és egyházközségi közgyűlés, mint az annak határozata ellen felebbezők abban megegyeznek, hogy a pénzül kivetendő egyházi adó személyre rovassék; a terményül kivetendő egyházi adó pedig a vagyonosság arányában viseltessék, csupán ez utóbbinak kulcsában nem tudtak egyező megállapodásra jutni: nehogy az e miatti versengés a kötegyáni egyház békéjét és nyugalmát veszélyeztesse, egyházmegyei közgyűlésünk a másutt is jónak és méltányosnak talált tapasztalat alapján következő adókulcsot állapitja meg:

Pénzül fizet:

1. Minden ev. ref. pár párbér czimen	1 frt 70 kr.
Az özvegyek vagy vegyes vallásuak	85 kr.
2. Házadó czimen:	
Minden ref. egyháztag, ha földje van	30 kr.
Ha földje nincs, de jobb háza van	50 kr.
Ha földje nincs, de roszabb háza van	25 kr.

Terményül fizet minden ref. egyháztag, kinek földje vagy termény-jövedelmet hozó malma van, az ezek után kivetett állami adó arányában következőleg:

1—15 forintig minden adó forint után 6 liter buza, 3 liter aljgabona.

15—30 forintig 5 liter buza, 2 és ½ liter aljgabona.

30—50 forintig 4 liter buza, 2 liter aljgabona.

50—100 forintig 2 liter buza, 1 liter aljgabona.

Száz forinton felül levő föld és malom-adókivetés alapjául nem vehető.

Az osztályozásnál a tört forintok egészekül veendők.

Ezen adókulcs 4 év tartamára, u. m. a folyó 1889., 1890., 1891. és 1892. évekre a kötegyáni ev. ref. egyházközségre *kötelező erejünek kimondatik.*

G. Bujdosó József és társai kérvényökkel, minthogy az abban kivánt adókulcs reájok nézve is sokkal nagyobb

adóterhet rónna, mint akár az általuk neheztelt adókulcstervezet, akár az esperesileg javasolt adókulcs: elutasittatnak.

76. Beterjesztettek a sarkad- és s.-kereszturi vitás egyházi adóügyre vonatkozó összes iratok. Ezek szerint, a 42—1888. sz. egyházmegyei végzésben itélettel ellátott s a 32—1889. sz. egyházmegyei végzéssel ismét folyamatba tett vitás egyházi adóügy ama kérdés körül forog, hogy a Sarkad határában levő s gróf Almásy birtokát képező Nyék, Jenő és Herpa nevü puszták ev. ref. vallásu lakosai egyházilag hova tartoznak?

E tárgyban a hivatolt 32—1889. sz. egyházmegyei végzésben helyszini szemlével s javaslattétellel megbizott szabályszerü egyházlátogatást teljesitő küldöttség, Sarkadon 1889. junius 13-án a helybeli ev. ref. egyház gondnoka s 10 presbyter jelenlétében ülést tartott, s fölvett jegyzőkönyve szerint, a kihallgatott sarkadi egyházi előljárók a dolog érdemére nézve előadják, hogy a gróf Almásy birtokát képező Nyék, Jenő és Herpa puszták, közigazgatásilag mindig Sarkad községéhez tartoztak, s a sarkadi egyház, mint a többi Sarkad határában levő tanyákat, ugy ezeket sem tartotta soha szükségesnek külön hozzátartozókul névtárilag is kitüntetni; továbbá a S.-Kereszturhoz tartozó s az ottani ev. ref. egyház által névtárilag is kitüntetett Nyék, Jenő és Herpa nevü tanyák tekinthetők a s.-kereszturi egyház szórványaiul. — Kérik annak kimondását, hogy a s.-kereszturi Nyék, Jenő, Herpa puszták S.-Kereszturhoz, a gróf Almásyféle sarkadi Nyék, Jenő és Herpa puszták pedig, ugy a törvény mint a dolog természete szerint, minden kétséget kizárólag Sarkadhoz tartoznak egyházi tekintetben.

Majd olvastatott a Sarkadon és Sarkad-Kereszturon szabályszerü egyházlátogatást teljesitő küldöttségnek „a helyszin megszemlélése és mindkét előljáróság érveinek meghallgatása után beadott véleménye", melyszerint „bár helyzetöknél fogva az érdekelt külső hivek közelebb volnának is Kereszturhoz: *a fennálló egyházi törvények értelmében, jog és igazság szerint, az Almásy Nyék, Herpa és Jenő puszták — a 42—1888. sz. egyházmegyei végzés hatályon kivül helyezésével Sarkadhoz csatolandók.*"

Ugyanide vonatkozólag, a sarkadi egyház részéről lelkész és gondnok 5 pont alatt terjesztik be e vitás kérdést illető érveiket s megjegyzéseiket. — Első sorban „az igazságosság" szempontjából kifogásolják, hogy a 42—1888. sz. a. hozott végzésében, egyházmegyénk közgyűlése elbirálás nélkül hagyta ama kérdést, hogy vajjon a régi névtár vagy a közigazgatási beosztás veendő-é irányadóul e vitás egyházi adóügy eldöntésénél, s kijelentik, hogy egyházuk ez ügynek törvény alapjáni eldöntését kéri. Hangsulyozzák, hogy két Nyék, két Herpa s két Jenő nevü puszta van, s ezek egyike s.-kereszturi, a másik — a gróf Almásy birtokát képező — a sarkadi határban van, s állitván, hogy „*a s.-kereszturi egyház csak a saját határában levő Nyék, Herpa és Jenő pusztákat mutatta ki a régi*

névtárban hozzátartozókul", meggyőződésüket fejezik ki a felől, hogy egyházmegyei közgyűlésünk ezt tudva, a s.-kereszturi határban levő Nyék, Herpa és Jenő pusztákat a s.-kereszturi, a sarkadi határben levő gróf Almásy-féle Nyék, Jenő és Herpa pusztákat pedig a sarkadi egyházhoz fogja beosztani. Hivatkoznak A) alatt mellékletben beterjesztett hivatalos községi bizonylatra, mely szerint „a gróf Almásy Kálmán uradalmához tartozó Nyék, Jenő és Herpa puszták Sarkad község határához tartoznak, lakosai mind Sarkadon adóznak s ugy közigazgatási, mint törvénykezési tekintetben Sarkadhoz tartoznak, közöttük az ev. ref. vallásu hivek nagyobb részben sarkadi származásuak és illetőségüek, némely részük Sarkadon birtokos is." Hivatkoznak az egyházi törvény 15. §-ára, kétségtelennek tartván azt, hogy a Sarkad határában levő gróf Almásy-féle Nyék, Jenő és Herpa ev. ref. vallásu lakosai, a sarkadi ev. ref. egyház tagjaiul tekintendők. Nem tekinthetik eldöntő érvnek a hovátartozóság megállapitásánál, hogy a kérdéses grófi puszták állitólag közelebb feküsznek S.-Kereszturhoz, mint Sarkadhoz, — bár vannak ama nagy kiterjedésü pusztáknak egyes részei, melyek közelebb esnek Sarkadhoz, mint S.-Kereszturhoz. Véleményök szerint, „ha eddig S.-Keresztur szedte volna is a nevezett puszták lakosaitól az egyházi adót, a zsinati törvények értelmében, a sarkadi egyház visszahelyezendő volna a maga jogos birtokába. Kijelentik, miszerint az egyházlátogató küldöttség ama fölhivása, hogy egyházuk „tisztán szeretetből mondjon le az arra nagyon is rászorult s.-kereszturi testvér egyház javára a kérdésben levő puszták lakosairól, meglepte őket, mert *a s.-kereszturi egyház soha sem kérte egyházukat ilynemü testvéri érzületre mutató elintézésére ezen vitás ügynek, sőt egyenesen a leghatározottabb követeléssel lépett föl.*" Egyházközségük előljárói, a határukat kiegészitő részekről le nem mondhatnak, s hogy ama kérdéses pusztákon hosszabb vagy rövidebb ideig cselédeskedő sarkadiak, egyházi hovatartozandóságukra nézve örökös zavarnak ne legyenek kitéve, ragaszkodnak álláspontjukhoz s törvényt és igazságot kérnek.

A sarkadi egyház kérelmét támogató községi bizonylat által beigazolva lévén, hogy a gróf Almásy birtokában levő Nyék, Herpa és Jenő nevü puszták s azok lakosai Sarkad községéhez tartoznak, a Sarkadon és S.-Kereszturon megjelent egyházlátogatóság véleményének meghallgatásával, *feloldja egyházmegyei közgyűlésünk* a fenforgó vitás egyházi adóügyben *42—1888. sz. a. hozott végzését*, s az egyházi törvények 15. §-a értelmében kimondja, hogy *a sarkadi határban levő Nyék, Jenő és Herpa nevü puszták ev. ref. vallásu lakosai a sarkadi ev. ref. egyházhoz tartoznak, s jövőre ez egyház által adóztathatók meg.*

77. Előterjesztetett a tamásdai ev. ref. egyháztanács augusztus 18-án 13. sz. a. kelt határozata, melyszerint az aradmegyei vizszabályozó és ármentesitő társulat által, szabályozási czélokra a tamásdai ev. ref. egyház

tulajdonát képező lelkészi és tanitói földekből elfoglalt területekre létrejött kisajátitási egyezséget jóváhagyatni kéri.

Ezen egyezség értelmében kötelezte magát a kisajátitó társulat, hogy az általa elfoglalt hiteles felmérés által igazolandó területekért, az érdekelt tulajdonos egyháznak, 1200 ölével számitott holdakért 120, azaz egyszázhusz o. é. frt egységi árat fizetend.

Egyházmegyei közgyűlésünk a tamásdai ev. ref. egyháztanács által kötött egyezséget jóváhagyja és megerősiti.

S mennyiben a szabályozási célokra elfoglalt terület az egyház el nem idegenithető törzsvagyonát képezte, utasitja a tamásdai egyházközséget, hogy a szabályozó társulat által folyóvá teendő összeget, az egyház tőkevagyona gyanánt takarékpénztárilag vagy megfelelő biztositék mellett kölcsönképen kezelje, — olyformán, hogy annak jövedelme a tamásdai ev. ref. lelkész s illetve tanitó fizetésének kiegészitésére fordittassék.

Megadja az egyházhatósági engedélyt ahoz, hogy a tamásdai —?— tjkvi —?— hrszámu s illetőleg a tamásdai —?— tjkvi —?— hrszámu ingatlanokból a kisajátitás tárgya leirassék s a kisajátitó társulat tulajdonába átkebeleztessék.

Folyamodó egyházközséget pedig utasitja, hogy ezen kisajátitási ügylet befejeztéről s a továbbiak iránt tett intézkedései felől, a legközelebbi egyházmegyei közgyűléshez jelentést terjeszszen elő.

78. A számvevőszék jelentést tesz a pótlás végett visszaadott 1888. évi egyházgondnoki számadások átvizsgálásáról.

A vadászi, szemlaki és német-peregi egyházgondnokok, mult évi számadásuk terhe alól, a számvevőszék elfogadható javaslatához képest felmentettek.

A szentleányfalvai számadás adataiból, valamint az egyházi elöljáróság felolvasott jelentéséből megütközéssel értesült a közgyűlés, hogy ezen egyházközség felekezeti kérdéseket érintő, felette költséges és bonyodalmas perekbe ártotta magát a nélkül, hogy felsőbb egyházi hatóságához kötelességszerüleg jelentést tett, avagy előlegesen felhatalmazást kért volna, hogy a felmerült vitás kérdések megoldása törvény utjára tereltessék.

Ennélfogva — addig is, mig érdembe vágó határozatot hozhatna, kimondotta, hogy *a lefolyt perek költségei fejében 101 frtig teljesitett kiadás egész összegében, számadó egyházgondnokot terheli.*

De e mellett az egyház pénztárának ilyen indokolatlan megterheltetéséért *felelőssé teszi magát az egyházi előljáróságot is.*

Egyszersmind méltóságos Fábián László és nagytiszteletü Márk Ferencz tanácsbiró urakat küldöttségképen felkérte és megbizta, hogy a szentleányfalvai egyházközség kebelében felmerült peres kérdések mibenállása felett tüzetes vizsgálatot tartani s a találtakról véleményes előterjesztést tenni sziveskedjenek.

Ezen jelentés beérkeztével fogván a továbbiak iránt véglegesen határozni.

Egyebekben a szentleányfalvai egyházgondnok részére, mult évi számadása terhe alól a felmentés megadatott.

79. A n.-zerindi lelkész beterjeszti a n.-zerindi egyháztanács 31. sz. határozatát, melyben nevezett egyház előljárósága, a 22—1889. számu egyházmegyei végzésben megrendelt 3 ik iskola felállitását, az egyházközség anyagi viszonyainak jobbra fordultáig elhalasztatni kéri.

Tekintettel a n.-zerindi egyház sulyos anyagi helyzetére és a tanügy érdekében már eddig hozott áldozataira, egyházmegyei közgyűlésünk 2 évi időhaladékot ad nevezett n.-zerindi egyháznak a 3-ik iskola felállitására, elvárván tőle, hogy azt az 1891. év szeptember 1-én közhasználatnak átadja.

80. Olvastatott az okányi egyházközség f. é. május 5-én tartott közgyűlésének azon határozata, melyszerint a presbyterium indokolt javaslata alapján, az egyházi épületek rendbehozására, a tanitói lakásokon uj istállók épitésére, s egyéb tartozásai kifizetésére, nevezett egyház, 1400 frt ujabb terhet vet ki államadó arányában az egyháztagokra.

Egyházmegyei közgyűlésünk az okányi egyházközség május 5-én tartott közgyűlésének, az 1400 frt ujabb teher kivetése tárgyában hozott 1—2. számu határozatát jóváhagyja, s azt az egyházi törvények 20. §. c) pontja értelmében, végső megerősités végett, a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez fölterjeszti.

81. A tenkei ev. ref. egyház 3-ik iskola helyiségül Károlyi Gáspár tenkei lakostól 182 □öl területü beltelket vásárolt 450 frtért, beterjeszti a vételről szóló adás-vevési szerződést, a vételt jóváhagyó presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat. Kéri a vétel jóváhagyását.

Minthogy a bemutatott adás-vevési szerződésben a venni szándékolt ingatlannak sem telekkönyvi, sem helyrajzi száma kitüntetve nincs; annak kijelentésével, hogy a vételhez az egyházmegye hozzájárul, utasitja a tenkei ev.

ref. egyház elöljáróságot, hogy a szerződés hiányát pótolja az espereshez beküldendő uj szerződéssel; az ekként kiállitott szerződés végső jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni határoztatik.

82. Dobray Ferencz fenesi ev. ref. lelkész beterjeszti a fenesi ev. ref. egyház presbyteriumának 14. számu, s egyházközségi közgyűlés 15. számu határozatait, melyekben Posta Lajos tanitó azon kérelmét, miszerint dijlevelében foglalt egy tanköteles gyermektől eddig fizetett 40 krajczár, ½ véka buza 1 és ½ véka csöves tengeri helyett 1889. szeptember 1-től kezdve pénzül összesen 2 frt és az ugynevezett kánikuláris csirke fizettessék s ezek az egyházgondnok által szedessenek be, elfogadja, jóváhagyja s felsőbb jóváhagyással elláttatni kéri.

Minthogy a dijlevélen szándékolt módositás ugy az azt kérő Posta Lajos tanitóra, mint a fizetést teljesitő egyházra nézve előnyös, a dijlevél azon módositása, hogy minden tanköteles gyermektől az eddig fizetett 40 krajczár, félvéka buza, egy és félvéka csöves tengeri helyett 1889. september 1-től két frt és az ugynevezett kanikuláris csirke fizettessék: helybenhagyatik, öt évre megerősittetik, s végső megerősités végett az egyházkerületi gyűlésre felterjesztetni határoztatik.

83. Dobray Ferencz fenesi ev. ref. lelkész beterjeszti a fenesi ev. ref. egyház presbyteriumának 1889. április 6-án hozott 12. sz. és egyház közgyűlés 13. számu határozatait, melyekben a toronynak bebádogoztatása, az arra szükséglendő összegnek az egyház tagokra kivetése elhatároztatik. Csatoltatik egy Hideg József vállalkozó és az egyház közt létrejött 650 frtos munkálatról szóló költségvetés és annak alapján kötött szerződés.

Bejelenti lelkész egyszersmind, hogy a torony bádogozása már be van végezve, miért eljárásuknak csak tudomás vételét és jóváhagyását kérik.

A fenesi egyház épitkezése mint bevégzett tény, tudomásul vétetik.

Az egyház azon eljárása azonban, hogy nagyobbmérvü épitkezéshez az egyházmegye s általában a felettes hatóság hire, tudta, s beleegyezése nélkül kezdett hozzá s végeztette be, mint az egyházi törvénybe s egyházmegyei határozatokba ütköző *feltétlenül roszaltatik*; a végrhajtott munkálat helyessége s jóságára nézve *ugy a presbyterium mint az egyházközségi közgyűlés tagjai felelősökké tétetnek.*

Az egyes egyházak elöljárói szigoruan utasittatnak, hogy uj, vagy nagyobb mérvü épitkezéseknél, az épitkezés megkezdése előtt a terv- és költségvetést az espereshez felülvizsgáltathatás czéljából beküldeni ösmerjék kötelességöknek.

84. B.-zsadányi ev. ref. lelkész Nagy Béniámin beterjeszti a b.-zsadányi ev. ref. egyház presbyteriumának 3/1889. s egyházközségi közgyűlésnek 1/1889. számu határozatát, melyszerint az egyház, temploma belsőrészét uj ülőpadokkal, szószékkel, karzattal stb. át akarja alakitani. A költségek 2600 frtot tesznek, melynek egyharmadrésze 2 frttal vettetnék ki gazda számra, kétharmadrész pedig kinek-kinek egyenes államadó forintja után 60 krajczárjával vettetnék ki. Bemutatja a 2609 frt 13 krra menő Puskás Albert által kiállitott költségvetést és tervrajzot, melyek Veres Károly egyházmegyei szakértő által felülvizsgáltattak s előnyösnek nyilvánittatnak. Kéri az egyház, hogy a terv és költségvetés, valamint a költségek fedezésére megállapitott adókulcs hagyassanak jóvá.

A bemutatott terv- és költségvetés egyházmegyei szakértő Veres Károly véleménye alapján jóváhagyatik.

A 2600 frt költség fedezetére megállapitott adókulcs melyszerint: a költségek egyharmadrésze gazda számra 2 frttal; kétharmadrésze pedig egyenes államadó frt után 60 krajczárjával vettetik ki, megerősittetik s végső jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni határoztatik.

85. Kozma Zsigmond m.-sassi ev. ref. lelkész, Hegyi János egyházgondnok beterjesztetik a mezősassi ev. ref. egyház presbyteriumának 26/1889. és egyházközségi közgyűlésének 3/1889. számu határozatát, melyek szerint az egyház a tulajdonát tevő sassi 155. számu telekjegyzőkönyvben foglalt 307. hrszi számu 190 □ölnyi beltelkét, melyen az egyháznak száraz malma állott, mely most semmi hasznot nem hajt, nyilvános árverésen eladni határozták, a befolyó vételár orgona alapul kezeltessék.

Csatolják az árverésen vevő ifj. Megyeri Sándor és Papp Erzsébet s az eladó egyház közt kötött adás-vevési szerződést, kérik: hogy az eladás, valamint a befolyt 114 frt 10 krajczár vételárnak orgona alapul felhasználása engedélyeztessék.

Folyamodó egyház kérelme indokoltnak találtatván, annak a közgyűlés helyt ad; minélfogva a m.-sassi 155. számu telekjegyzőkönyvben foglalt 307. hrzi számu ingatlanságra az egyház mint eladó, ifj. Megyeri Sándor és Papp Erzsébet mint vevők között 1889. augusztus 7-én létre jött szerződéshez az egyházmegye hozzá járul s azt végső megerősités végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

A 114 frt 10 krajczárnak orgona alapul leendő alapitását megengedi, utasitja azonban a mezősassi ref. egyházat, hogy ezen összeget takarékpénztárilag kezelje s évenként az egyházmegyére számadásos jelentést tegyen az alap állásáról.

86. A gyantai egyház azon kérelemmel járul egyházmegyénk közgyűléséhez, hogy roskadozó papi lakának az 1892-dik év tavaszán ujból épithetése, illetve a szükséges épitési költségnek az anyagilag tnlterhelt egyháztagok lehető kimélésével 3—4 évre kivethetése tárgyában, f. évi augusztus hó 11-én 1—2. szám alatt hozott s mellékletben beterjesztett egyházközségi határozatát, jóváhagyó tudomásul vegye, a szerint az épitést a kitüzött időben engedélyezze, s hagyja jóvá a 3—4 éven át fizetendő épitési költségnek következő kulcs szerint elhatározott kivetését:

a) minden házaspár évenként 1 frt, özvegy 50 kr fizetésére köteleztetik, mely uton kerekszámban begyülhetne . . . . . 300 frt

b) ennek betudása nélkül, minden házzal biró egyháztag, ujabb 1 frt fizetésére kötelezhető, a mi évi összegben tenne . . 250 frt

c) ezenkivül minden földadó frt után 20 krajczár lenne fizetendő . . . . . 200 frt

s igy az évenként bejövendő összeg tenne összesen: 750 forintot; továbbá az 1890. és 1891-dik évekre kivetendő és beszedendő összegre nézve rendelje el, hogy az már a jövő 1890-ik évben épitkezési anyagok beszerzésére fordittassék, s a fennmaradó összeg, az épités megkezdéseig takarékpénztárba helyeztessék, s általában kitüzött czéljára fordittassék, végre folyamodó egyház köteleztessék, hogy az 1891-ik év tavaszán tartandó egyházmegyei közgyűlésre rendszeres tervrajzot és költségvetést terjeszszen be.

Folyamodó egyház kérelmének helyet ad egyházmegyénk közgyűlése, megengedvén, hogy a roskatag papi lak helyett ujat épithessen; jóváhagyja a csatolt egyházközségi végzésben beterjesztett épitkezési költség kivetési kulcsát, s a midőn a gyantai egyház előljáróit egyfelől az épitési költség esedékes részének már a jövő 1890-ik évre eszközlendő kivetésére, beszedésére, s a czélnak megfelelő pontos kezelésére, másfelől rendszeres tervrajz és költségvetésnek az 1891-ik év tavaszán tartandó egyházmegyei közgyűlésünk elé terjesztésére, jelen végzéssel utasitja, ugyanakkor a kérvényt mellékleteivel együtt, az egyházi törvények 20. §. c) pontja értelmében, végső megerősités végett a főtisztelető egyházkerületi gyűléshez fölterjeszti.

87. Csiha Márton k.-apátii és Pató Károly erdőhegyi lelkész beterjesztik a k.-apátii presbyterium által 1889. julius 11-én, s az erdőhegyi presbyterium által 1889. julius 7-én nevezett lelkészek állomásainak kölcsönös megcserélése tárgyában hozott s belenyugvást tartalmazó végzéseket, kölcsönösen kérve, hogy e végzéseket, az egyházi törvények 182. §. a) pontja alapján hagyja jóvá, s Csiha Márton lelkészt az erdőhegyi, Pató Károly lelkészt pedig a k.-apátii lelkészi hivatalban erősitse meg egyházmegyénk közgyűlése.

Egyházmegyei közgyűlésünk, az egyházi törvény 182. §. a) pontja értelmében, nevezett lelkészek között létrejött cserét helybenhagyja, s *Csíha Mártont az erdőhegyi, Pató Károlyt a k.-apáti lelkészi hivatalban jelen végzéssel megerősiti*, s utasitásul adja, hogy uj állomásaikat f. é. október hó 1-ső napjára elfoglalni köteleztetnek.

88. A mezősassi egyház, lelkészi-, fi- és leánytanitói dijleveleinek módositása, illetve a tényleges viszonyoknak megfelelőleg ujabb dijlevelekkel kicserélése tárgyában, kérvényt nyujt be egyházmegyénk közgyűléséhez, kérvénye kapcsában beterjesztvén ugy a régi, mint a módositott uj dijleveleket, utóbbiakat 3—3 példányban kiállitva s fölbélyegezve, valamint e dijlevelek módositása s értékelése tárgyában hozott 21. és 25. számu presbyteri-, 2. számu egyházközségi-, végre e dijlevelek egyik pontját képező u. n. kaszáltatási jog megváltása tárgyában hozott községi végzéseket, és az utóbbira vonatkozó megyei határozatot.

A mezősassi egyház által beterjesztett lelkészi-, fi- és leánytanitói módositott dijleveleket, melyek fizetés csonkitást nem tartalmaznak, s a tényleges állapotoknak megfelelnek, egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja, s végső megerősités végett, mellékleteivel együtt, a főtiszteletü egyházkerületi gyűlés elé terjeszti.

89. A tárkányi ev. ref. egyház ujonnan szervezett segédtanitói és módositott kántor-tanitói dijlevek megerősitését kéri.

Sem presbyteri, sem egyház közgyűlési határozatok nem csatoltattak; miért is a kérvény pótlás végett visszautasittatik.

90. Tárkányi lelkész Győry József egy 1874-ik évben kiállitott terv- és költségvetés alapján jóváhagyatni kéri a presbyterium azon intézkedését, hogy 500 frt költséggel egy uj iskola termet épithessen, melyre 200 frtjuk készen, 300 frtot pedig kölcsön utján szándékolnak fedezni.

Minthogy sem a presbyterium, sem az egyházközségi közgyűlésnek ide vonatkozó határozata becsatolva nem lett, sőt a költségvetés is 15 évvel előbbi keletü, a kérvény pótlás végett visszaadatni határoztatik.

91. Holkó József sarkadi segédlelkész, hivatkozva az esperesi hivatalhoz beterjesztett bizonyitványaira, valamint a 237—1889. sz. a. kelt s részére kiállitott esperesi fölhatalmazásra, bekebeleztetését kéri.

Holkó József sarkadi segédlelkész, az esperesi hivatalhoz beterjesztett okmányai alapján, egyházmegyénk segédlelkészei közé fölvétetik.

92. Miklósy Béla n.-szalontai segédlelkész, beterjesztett okmányai alapján, magát az egyházmegye segédlelkészei közé fölvétetni kéri.

Miklósy Béla n.-szalontai segédlelkész, bemutatott okmányai alapján, egyházmegyénk segédlelkészei sorába fölvétetik.

93. Kovács Antal szentleányfalvai tanitó, beterjesztett oklevele s szolgálati bizonyitványai alapján, bekebeleztetését kéri.

Folyamodó tanitó, okmányai alapján, egyházmegyénk tanitói közé bekebeleztetik.

94. Hajdu Elek vadászi lelkész, — mint a cserői leányegyház s a seprősi és talpasi szórványokban lakó ev. ref. vallásu hivek felügyelő lelkésze, — egyházmegyénk erkölcsi támogatását kéri; s utalva a szép fejlődésnek indult cserői leányegyház, valamint az emlitett szórványokban lakó egyháztagok, folytonosan szükséges gondozásával s felügyeletével járó költségekre, s ama körülményre, hogy ő mint 8 gyermekkel megáldott családapa, családja megröviditése nélkül a missioi kiadásokat nem fedezheti: azért folyamodik, hogy a főtiszteletü egyházkerület közgyűléséhez, a magyar ref. segélyegylettől uti-átalány czimen nyerendő évi 50 frt segély tárgyában intézett kérvényét, pártolólag terjeszsze föl egyházmegyénk közgyűlése.

Hajdu Elek vadászi lelkész kérvénye, a benne felhozott indokoknál fogva, egyházmegyénk pártfogó ajánlata kiséretében terjesztetik föl a főt. egyházkerületi közgyűléshez, méltányosnak tartván egyházmegyénk közgyűlése, hogy a folyamodó lelkész szükséges utazásaival s felügyeletével járó missioi költség terhének viselése, a magyar ref. segélyegylet évi 50 frt segély adományával, uti-átalány czimen némileg fedeztessék; annyival is inkább, mert ezt a mult évben is élvezte és sikerrel használta föl.

95. Jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesitésére:

Szél Kálmán esperes elnöklete alatt: Ercsei Sándor, Sántha István és Dr. Balog Elek tanácsbirák felkéretnek.

Mindezen számokat hitelesitették N.-Szalontán 1889. évi aug. 31. és szept. 6-ik napjain: Szél Kálmán esperes, Ercsei Sándor és Dr. Balogh Elek tanácsbirák.

A 77 és 78. számokat jegyzette: Sántha István.

A 74, 75, 81—85, 89, 90. számokat jegyzette: Borbély László.

A 76, 79, 80, 86, 87, 88, 91, 92, 93, 94. számokat jegyzette: Nagy Imre.

Az 51 – 73 és 95. számokat jegyzette: Balog Ambrus.

A fenti számoknak az illető jegyzők egyszersmind előadói is voltak

---

Jegyzőkönyv

mely felvétetett a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye bíróságának 1889. augusztus 22-ik napján Nagy-Szalontán tartott üléséről.

Jelen voltak: Szél Kálmán esperes, Ercsei Sándor helyettesitett egyházmegyei gondnok, Böszörményi Károly, Balog Ambrus, Márk Ferencz, Nagy Imre, Nagy Péter, Sántha István, Dr. Balogh Elek és Benedek László tanácsbirák.

96. Egyházi elnök Szél Kálmán esperes tárgyalásra kitüzi Schladt Imre Henrik szemlaki tanitó fegyelmi ügyét, azon kijelentéssel, hogy miután ő a mult évben ezen ügyben a törvényszerü egyházlátogatás alkalmával mint vizsgáló biztos járt el: ezen ügynek elbirálásában részt nem vehet, azért Böszörményi Károlyt, mint hivatalára nézve legidősebb lelkészi tanácsbirót kéri fel az egyházi elnökség tisztének teljesitésére. Márk Ferencz tanácsbiró sem vesz részt ezen ügynek elbirálásában, mert ő is szintén vizsgáló biztos volt.

A bíróság megalakulása után Böszörményi Károly helyettesitett lelkészi elnök felhivja előadót az ügy ismertetésére.

Balog Ambrus esperesileg megbizott előadó ezen ügyet a következőkben ismerteti:

Az 1888-ik év folyamán megejtett törvényszerü egyházlátogatás alkalmával maga esperes ur jegyzőkönyvbe vette, hogy Szemlakon „a Schladt Henrik vezetése alatti 4 osztályu iskola nagyon gyenge, teljesen értelmetlen és ki nem elégitő. Minden tantárgy az értelemfejlesztés kizárásával csak is tanultatott. Olvasás, számolás a legkezdetlegesebb és ki nem elégitő állapotban. Magyarul csak is a földrajzot tanulták, de ezt is kalendáriomszerüleg. Miért is a tanitó, kinek családi élete ellen is átalános panasz van: fegyelmi eljárás alá vonandó.“ — Ezen egyházlátogatás alkalmával a szemlaki presbyterium azt is panaszolta, hogy bár Schladt Henrik 1884. február 22-én az egyházmegye küldöttei előtt az akkor ellene és erkölcsi élete ellen emelt panaszok elsimitása czéljából irásban kötelezte magát a tisztességes magaviseletre és kifogástalan erkölcsi életre: ezen fogadását

és igéretét megszegte, annyira hogy Hudi Pál István, kiskoru Hermina leánya nevében apasági keresetet inditott ellene. Ezen panasz megvizsgálására esperes ur Ferenczi Gedeon és Fábián László tanácsbirákat küldte ki, kik azonban tőlük nem függő akadályok miatt megbizatásukban el nem járhattak. Épen azért *egyházmegyei bíróságunk* 1888. aug. 9-én tartott ülésében Schladt Imre Henrik szemlaki tanitó ellen *a vizsgálatot elrendelte.*

Folyó évi május 24-én Márk Ferencz és Fábián László tanácsbirák a vizsgálatot megtartották. A Schladt Imre Henrik vezetése alatt álló iskolában a tanitást elhanyagoltnak és olyannak találták, mely a legcsekélyebb igényeknek sem felel meg. A magyar nyelven való tanitás is a megbotránkozásig el van hanyagolva. Hasonló eredménytelenséget konstatál Aradmegye királyi tanfelügyelője, kinek előző napon megejtett vizsgálatáról irásba foglalt véleménye csatolva van.

Barna Ferencz presbyter, tanitót iszákossággal vádolja.

A Hudi Hermina apasági keresete tanitó ellen még mindig folyamatban van.

Panaszlott tanitó tanitásának eredménytelenségét azzal mentegeti, hogy a gyermekek kézi-könyvekkel nincsenek ellátva. Azt, hogy iszákos volna, tagadja, de a presbyterium tagjai a vádat fentartják. Panaszlott azt sem ismeri el, hogy Hudi Herminával viszonya lett volna.

A szemlaki presbyterium f. é. junius 3-ról keltezett beadványában panaszlott tanitót elmozditani kéri a tanitásban való megrögzött hanyagsága miatt, mert szerintök is a junius 2-án tartott zárvizsga alkalmával a tanitás eredménye egy tantárgyban sem volt kielégitő, még a német nyelvben sem.

A tanitó aug. 3-án keltezett beadványában tanitásának eredménytelenségét a tankötelesek nagyszámával (120), a gyermekek rendetlen feljárásával, a kézi-könyvek hiányával mentegeti.

Zabos Imre és rajta kivül 5 aláiró társa egy datum nélkül való, de a szemlaki postán f. évi augusztus 14-én feladott levélben kérik, hogy tanitójuk hagyassék meg, mert különben kénytelenek lennének más vallásra áttérni.

Mind a szemlaki presbyterium, mind pedig panaszlott tanitó a mai birósági ülésre szabályszerüen megidéztettek.

Az ügyiratok közül az s.—7, 5, 3, 14 és 4 számokkal jelölteknek egész terjedelmökben történt felolvasása, panaszlott tanitó élő szóval való mentegetőző nyilatkozatainak . . . valamint Bedrich József lelkész alaposan megczáfoló kijelentéseinek meghallgatása után: egyházmegyei bíróságunk a Schladt Imre Henrik szemlaki tanitó ellen sulyos hanyagság miatt inditott fegyelmi ügyben következőleg

Itélt.

Schladt Imre Henrik szemlaki tanitó az egyházi törvények 246. §-nak e) pontja alkalmazásával, *azon helyről való elmozditásra itéltetik.*

Indokok. *Elitélt tanitó* illetlen magaviseletét, botrányos erkölcsi életét, — annak, merev, és megátalkodott tagadásával szemben nehezen beigazolható volta és természete miatt — nem tekintve, *a legsulyosabb hanyagsággal járt el tanitói lényeges kötelességeinek teljesitésében*, pedig már évek óta (61—884, 102—885, 7—886. egyházmegyei végzésekben mindannyiszor) meg volt intve. Nagymérvü hanyagságát maga is érezvén és beismervén 1888. junius 9-én kelt, s 44 egyháztag által aláiratott beadványában *kérni is csak annyit merészelt, hogy állomásában még egy évig kegyelem utján megmaradhasson* Ezen év lefolyása után a presbyterium, a királyi tanfelügyelő, az egyházmegyei biróság küldöttei *egybehangzólag bizonyitják a tanitás eredménytelenségét*, minek legfőbb oka a vádlottnak semmiképen nem menthető botrányos hanyagsága, tanitói kötelességeinek fel sem vevése, akkor, midőn annak hüséges teljesitésével, a jó eredmény felmutatásával ugy magának, mint családjának jövőjét egyiránt biztositha volna.

Ily sulyos hanyagsággal szemben, mely az egyházi törvények 257. §-ának a) b) c) pontjai szerint fegyelmi eljárás alá esik, — *tekintettel az országos zsinat által elfogadott és kötelezővé tett „Köznevelési és közoktatási szervezet“ 47. §-ára* — az egyházi törvények 246. §-ának e) pontját kellett alkalmazni. *Hiszen oly megátalkodott egyénnel szemben,* kinek kebelében a vizsgálatnak egy év óta feje felett függő Damokles kardja a kötelességérzetnek legparányibb szikráját sem volt képes felgerjeszteni; ki az évenként szabályszerüen ismétlődő jegyzőkönyvi megrovásokra már mit sem ad; ki már szégyenleni sem tud, hanem minden vád ellen a legvakmerőbb tagadás férfiatlan fegyverével küzd, mert mentségére egyetlen olyan okot is felhozni és bizonyitani nem tudott, mely minden kétséget kizáró bizonyossággal meg nem czáfoltatott volna: *akár a pénzbirság, akár a felfüggesztés enyhébb büntetéseinek alkalmazása sikertelen fogott volna maradni*, s ez esetben a kétnyelvüség nehézségeivel küzdő, valóban jobb sorsra érdemes egyházközségnek eddig szenvedett lelki károsodása ujabb károsodással lett volna tetézve.

Ezen itélet felek előtt Ercsei Sándor, mint hivatalára nézve idősebb elnöktárs által kihirdettetvén: Schladt Imre Henrik felebbezését élőszóval is kijelentette. Minek alapján vádlott az itélet kézbesitése után számitott 15 nap alatt felebbező indokainak beadására utasittatott.

Ezen itélet pedig irataival együtt a főtiszteletü egyházkerületi bíróság elé felterjesztetni rendeltetik.

Nagy-Szalonta 1889. augusztus 22-ik napján.

Hitelesitette

Ercsei Sándor,
bírósági elnök.

Jegyzette:

Balog Ambrus,
egyházmegyei főjegyző.

Tárgymutató.

51. Világi elnök helyettesittetik.
52. Egyházak világi képviselői igazoltatnak.
53. A meg nem jelenőkről való jelentés tudomásul vétetik.
54. A tanácskozási sorrend megállapittatik.
55. Esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásról.
56. „ „ a skontro ügyekről.
57. „ „ a konventi rovatos ivek betöltéséről.
58. A szentleányfalvai egyház 100 frt közalapi segélyre ajánltatik.
59. A ménesgyoroki „ 100 „ „ „ „
60. A cserműi leány- „ 100 „ „ „ „
61. A feketetóthi „ 70 „ „ „ „
62. A szintyei fiók- „ 70 „ „ „ „
63. A pankotai „ 70 „ „ „ „
64. A sonkolyosi „ 70 „ „ „ „
65. A jánosfalvai leányegyház közalapi segélyre nem ajánltatik.
66. A nyégerfalvai leányegyház 100 frt közalapi segélyre ajánltatik.
67. A tárkányi egyház közalapi segélyre nem ajánltatik.
68. Kócsa Károly pankotai lelkész közalapi segélyre nem ajánltatik.
69. Derekas János f.-tóthi lelkész-tanitó 50 frt közalapi segélyre ajánltatik.
70. Sipos Imre belényesi lelkész 70 „ „ „ „
71. Barna Zsigmond sonkolyosi lelkész 100 „ „ „ „
72. Jelentés és inditvány a missioi számadásokról.
73. Ujbokszegi tanitóság dijlevele beterjesztetik.
74. Esperesi számadás a felmentvény megadásával jóváhagyatik.
75. Kötegyáni adókulcs 4 évi időtartamra kötelezőleg megállapittatik.
76. Sarkadi és kereszturi vitás adóügy, a 42—1888. sz. e. v. végzés feloldásával elinteztetik.
77. Tamásdai kisajátitásra vonatkozó egyezség jóváhagyatik.
78. Számvevőszék jelentése.
79. Nagyzerindi egyház a 3-ik iskola felállitására 2 évi időhaladékot nyer.
80. Okányi egyház 1400 frt ujabb adóterhet kivethet.
81. A tenkei egyház iskolatelek vásárlása jóváhagyatik.
82. A fenesi tanitó dijlevelének módositása helybenhagyatik.
83. A fenesi egyház épitkezése, az előljáróság felelősségének fentartásával — a terv és költségvetés beterjesztésének elmulasztása miatt megrovással — tudomásul vétetik.

84. A zsadányi egyház, a templom átalakitására vonatkozó terv és költségvetés jóváhagyatván, 2603 frtot kivethet.
85. Mezősassi malomhely eladás — orgona-alap javára — helybenhagyatik.
86. A gyantai egyháznak a lelkészi lak épitésére vonatkozó kivetési kulcsa jóváhagyatik.
87. Csere utján Csiha Márton az erdőhegyi, Pató Károly a k.-apátii lelkészségben megerősittetnek.
88. A mezősassi lelkésznek — fi- és leánytanitónak módositott dijlevelei jóváhagyatnak.
89. A tárkányi segédtanitóság uj — a kántortanitóság módositott dijlevelei felszerelés végett visszatétetnek.
90. A tárkányi uj iskolaterem épitésére vonatkozó terv és költségvetés a hiányok pótlása végett visszaadatik.
91. Holkó József sarkadi segédlelkész bekebeleztetik.
92. Miklósi Béla n.-szalontai „ „
93. Kovács Antal szentleányfalvai tanitó „
94. Hajdu Elek vadászi lelkész ajánltatik, hogy a ref. segély-egylettől 50 frtot kapjon.
95. Bizottság küldetik a jegyzőkönyv hitelesitésére.
96. Itélet Schladt Imre Henrik szemlaki tanitó fegyelmi ügyében.